

colecția
RÂSUL
LUMII

Guy Bellamy (n. 1935, Bristol) este unul dintre romancierii comici foarte citați din Anglia. Bellamy copilărește în Surrey, unde învață la Farnham Grammar School, pentru ca după absolvire să facă un stagiu militar de doi ani în Royal Air Force. Urmează ucenicia în presă la câteva ziare locale din Surrey și Hampshire, iar apoi primul moment memorabil: angajarea, la 24 de ani, ca redactor-șef adjunct la *Daily Express*, unde devine cel mai tânăr ocupant al acestui post în istoria ziarului. După un timp Bellamy pleacă la *The Sun*, dar în 1977 primul său roman, *The Secret Lemonade Drinker*, este acceptat de editura Secker & Warburg. E momentul în care Bellamy abandonează viața frenetică de pe Fleet Street și se dedică literaturii. Pariul e câștigat, fiindcă romanele lui se vând bine, au parte de recenzii favorabile, iar unele sunt ecranizate.

Cărți de Guy Bellamy:

The Secret Lemonade Drinker (1977)

I Have a Complaint to Make (1979)

The Sinner's Congregation (1982)

The Nudists (1986)

In the Midday Sun (1988)

The Tax Exile (1989)

A Village Called Sin (1991)

The Comedy Hotel (1992)

The Holiday (1995)

The Mystery of Men (1996)

The Power of Women (1997)

The Man Who Won (2005)

Guy Bellamy

Turist fiscal

Traducere din engleză de
RĂZVAN NĂSTASE

HUMANITAS

BUCUREȘTI

Coordonatorul colecției: Radu Paraschivescu

Redactor: Radu Paraschivescu

Coperta: Angela Rotaru

Tehnoredactor: Manuela Măxineanu

Corectori: Cristina Jelescu, Iuliana Pop

DTP: Dumitru Olteanu, Dan Dulgheru

Tipărit la Proeditură și Tipografie

Guy Bellamy

The Tax Exile

Copyright © Guy Bellamy, 1989

All rights reserved.

© HUMANITAS, 2011, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BELLAMY, GUY

Turist fiscal / Guy Bellamy; trad.: Răzvan Năstase. – București:
Humanitas, 2011

ISBN 978-973-50-2459-8

I. Năstase, Răzvan (trad.)

821.111-31=135.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi Carte prin poștă: tel./fax 021/311 23 30

C.P.C.E. – CP 14, București

e-mail: cpp@humanitas.ro

www.libhumanitas.ro

Pentru Gordon Williams

Partea întâi

Avuția are avantajele ei, iar excepția, deși a fost adeseori menționată, nu s-a dovedit prea convingătoare.

J.K. Galbraith,
Societatea bunăstării

Într-o viață de om, cred că am irosit între o sută cincizeci de mii și două sute de mii de ore muncind complet inutil.

Leonard Woolf,
Contează drumul, nu destinația

Când statul în pat o să ajungă disciplină olimpică, o să fiu fotografiat pe Heathrow, cu o medalie de aur la gât, își zise el, în timp ce privea un păianjen pășind cu grijă pe tavanul scorojit. Se întinse și dădu drumul radioului de lângă pat, cu speranța că poate ziua în curs se anulase, dar noianul de informații care se revărsară în cameră îi confirmă că lumea, împotriva oricăror semnale, continua să meargă mai departe fără pic de remușcări. Ignoră o vreme prima probă a zilei, aceea de a trece de la orizontală la verticală. În majoritatea dimineților, până când se trezea, se spăla, se bărbiera și se îmbrăca, era iar atât de obosit, încât era gata să se bage la loc în pat, iar acum stătea întins și se întreba ce recompense neînsemnate îl așteptau pentru un efort atât de mare. Se uită la posterul pe care-l lipise de curând pe peretele liliachiu, la capătul patului. **EXISTĂ VIAȚĂ ÎNAINTE DE MOARTE?** scria pe el.

Află de la radio că era sâmbătă, fapt care, în alte condiții, ar fi meritat să fie sărbătorit. Pentru majoritatea celor care aveau o slujbă, sâmbăta însemna o zi liberă, o pauză, ocazia de-a scăpa de griji și de-a se distra în voie, numai că el nu avea o slujbă și de aceea, pentru el, sâmbăta avea același gust ca oricare altă zi din săptămână. Oricum și oricând, numai o mică parte din populația globului muncea, iar el nu se simțea câtuși de puțin atras de perspectiva de-a fi în minoritate. Necazurile financiare care

însoțeau indolența erau un coșmar cu care se obișnuise să trăiască.

Pentru moment, se mulțumi să tragă pilota de pe el, însă pierderea căldurii corporale, pierdere care nu fu defel împiedicată de salutul rece cu care linoleumul îi întâmpină tălpile, îl făcu să se ridice în capul oaselor. Se îndreptă spre baia minusculă și trebui să se aplece sub tavanul jos și înclinat, partea inferioară a acoperișului.

Îmbrăcat cu vechii jeanși și o cămașă albă, parcurse drumul de la baie până la cea de-a treia cameră, o combinație nedefinită de bucătărie și cameră de zi. Apartamentul ăsta ridicol de mic, cocotat în mod riscant deasupra unui magazin de animale de la marginea orașului, fusese căminul lui pentru mai bine de doisprezece ani. Se înțelesese ieftin cu proprietarul magazinului, un ins care, fără a lua în seamă nici cât negru sub unghie șomajul recurent al singurului său chiriaș, arbora o răbdare de sfânt atunci când banii de chirie întârziiau să apară și o recunoștință ieșită din comun când apăreau. Găsirea altui locatar care să guste o astfel de cazare amărâtă – fără a mai pune la socoteală mirosurile ocazionale emenate de animale – era o problemă cu care se confruntase de nenumărate ori, așa că era mulțumit să aibă pe cineva care să nu fie dispus să plece.

Poștașul aduse ca de obicei o factură, de data aceasta de la firma de cărți de credit. Puși în fața unei dovezi incontestabile, cei de la credite ajunseseră la concluzia că limita superioară de creditare trebuia mărită. Datoriile sale se apropiau deja vertiginos de limita actuală de 1 200 de lire, așadar plafonul urma să fie ridicat până la 1 500. O sumă minimă de 60 de lire, achitată lunar, ar fi fost de-ajuns pentru compania de credit, o sumă rezultată în urma negocierilor purtate recent, cu câteva halbe de bere în față, cu noul și entuziastul director adjunct al băncii, care, lucru ciudat pentru cei din branșa lui, dorea din tot sufletul să

fie pe placul clienților. A rămâne solvabil era doar o chestiune de jonglare cu creditele.

Își făcu un ceai, apoi un ou fiert, și privi pe fereastră la ceea ce părea a fi un remarcabil răsărit, o raritate prin locurile astea chiar și în iulie, darămite în martie. Ziarul de dimineață, care ar fi trebuit să i se afle pe masă, parcă intrase în pământ – un mic mister care, își zise el, s-ar fi putut explica printr-o factură neplătită. Ieși din casă.

Orașul prin care se plimba acum se schimbuse destul de mult în ultimii zece ani. Centrul, o stradă largă, georgiană, care ducea către oraș pornind de la un vechi castel părăsit, era neatins de planurile edililor, la fel ca străduța comercială cu care se intersecta în capăt. Vechile magazine, cu acoperișul dărăpănat și ferestrele joase, păreau a fi fost aici de când lumea și, chiar și după reparații, ieșeau la iveală neschimbate, cum erau și cu un secol în urmă. În schimb, din alte alei sau unghere se vedea cum cei responsabili de dezvoltarea urbanistică a zonei construiseră depozite și magazine, transformaseră grajdurile în case, în locuri neluate de nimeni în seamă până atunci, toate acestea printre vaietele previzibile ale vajnicilor apărători ai istoriei orașului, căroră le era de-ajuns să vadă o cărămidă nouă pentru a începe să turuie despre vandalismul burgheziei scăpătate.

Sâmbăta, bătrânelele și cățelușii lor își croiau cu greu drum prin mulțimea de oameni care împânzeau străzile. Bărbații care deunăzi se îmbrăcau la patru ace apăreau azi, încrezători, în cămăși cu mânecă scurtă care-ți luau ochii și salopete vechi, și se îndreptau spre magazine de articole de uz casnic cu lista celor trebuincioase. Muncă ieri și muncă azi – o mașină trebuia spălată, un gazon tuns, un robinet reparat. Puștani palizi la față, liberi de orice fel de constrângere, îl împingeau vorbind în gura mare și îndreptându-se spre magazinul de discuri. Lucrurile de

care tinerii din vremea lui scăpaseră triumfători – cataramate, gel și tunsori revoltător de scurte – nu doar că se întorseseră, dar erau la mare modă. Doar că moda era acel ceva care le conferea oamenilor nesiguri pe ei un sentiment de apartenență, așa că nu voia să-i critice. Și el era tot de nicăieri.

Barurile erau încă închise, așa că mai hoinări o vreme în zona W.H. Smith, aruncându-și din când în când ochii la ceas. Cu o poftă morbidă, se simți atras de un dicționar medical și descoperi că era nefericita victimă a asteniei, apatiei și acediei, asta numai la litera A. O carte despre „cum să profiți la maximum de timpul liber“ se dovedi a fi despre grădinărit și nu despre bere, așa cum bănuise.

O verificare a ceasului îl asigură însă că vremea berii sosise chiar pe când citea, așa că se strecură afară din magazin, cu inima tresăltând de speranță. În centrul orașului, un han din secolul al XVI-lea se preschimbase într-un hotel de trei stele îmbrăcat în iederă, dar pe pereții încadrați de bârne groase se vedeau încă bicele surugiilor și cornurile poștale, pentru a le reaminti clienților din zilele noastre că aceste locuri purtau pecetea vremurilor de mult apuse și că, spre deosebire de alte clădiri de acest fel, aici istoria nu fusese aruncată la gunoi peste noapte. Câteva trepte de piatră conduceau sub hotel la Cellar Bar*, unde mușteriii așteptau la o tejghea de stejar, pe scaune încropite din vechi butoaie de bere și căptușite cu piele roșie. Aici oamenii de succes ai orașului – bancheri, avocați, contabili, agenți imobiliari – sorbeau din pahare cu bitter sau gin tonic, discutând despre ce se mai petrecuse deosebit în viața lor. Dar, după ce coborî scările, persoana care ieși în evidență în toată această adunătură de burghezi scrobiți fu Dermot Ryan.

* Barul din Pivniță (*n.tr.*).

Dermot Ryan purta sandale, o pereche de pantaloni de catifea reiată foarte vechi și o cămașă kaki. Părul său albit înainte de vreme era pieptănat în față, cu breton, și înrâma o figură ponosită, peste care păreau să fi trecut mai multe vieți. Pe vremuri fusese un negustor de antichități, titlu mult prea important pentru un om care se îndeletnicise numai cu vechituri și care avusese un mic magazin la periferia orașului, deasupra căruia literele TRADER RYAN* fuseseră pictate migălos, cu litere galbene. Coșmelia, aglomerată și dezordonată, conținea nuduri chinezești în mărime naturală, câini împăiați, coarne de cerb, uniforme militare din Războiul Burilor, schelete umane, înregistrări vechi și tablouri și mai vechi, timbre, insigne și cărți, mobilă pe care cu greu te puteai hotărî dacă s-o numești antică sau decrepită. Dar vremea magazinului trecuse de mult, el fiind acum înlocuit cu un supermarket cu aspect de hambar, în timp ce Trader Ryan trăia azi de pe urma istețimii sale. Continua să vândă flecușete neluate în seamă de nimeni și avea săptămânal o mică tarabă în piață, care, dacă nu puneai la socoteală costurile chiriei, era mai profitabilă decât magazinul. Viața sa nu era altceva decât o goană nesfârșită după idei din care să iasă bani, deși foarte puține dintre ele erau puse în practică. Cu toate acestea, unele erau de succes și, în pofida faptului că orice om cu scaun la cap aflat în pragul unei crize financiare ar fi pus banii la ciorap și ar fi făcut economii, strategia lui Trader Ryan era de a-i arunca în stânga și-n dreapta. În 46 de ani nu spusese niciodată „Nu-mi permit să cumpăr asta“.

— Cartonu' Fred! zise el când nou-venitul se ivi din mulțime.

Porecla i se trăgea de la numele de familie, Carton, dar părea să se potrivească de minune unui om care numai

* Ryan negustorul (*n.tr.*).

de fier nu era și care nu ceda sub presiune pentru simplul motiv că făcea tot ce-i stătea în putință ca s-o evite.

— Îți cumpăr ceva de băut, știu că-ți cam plac asemenea lucruri.

Atrase atenția unui barman cu ochii adânciți în orbite, care se zgâia avid la un tânăr cu mătreață.

— Am o nouă idee bănoasă, anunță el când, după complicate jonglerii cu dozatorul și robinetele, o halbă de bere fu gata. Un test de determinare a sexului. Deloc invaziv. Se poate face în intimitatea băii proprii.

Ascultătorul său, obișnuit cu ideile bănoase săptămânale, privea de jur împrejurul barului, în căutarea unor fețe cunoscute. Cartonu' Fred, un tip înalt și slab, cu fața palidă, mereu îngândurat, se considera a fi, la cei 35 de ani ai săi, un om de vârstă mijlocie, care scăpase într-o oarecare măsură de aerul mereu posac din tinerețe odată ce se văzuse în fața unor probleme – sociale, profesionale și economice – în aparență de nerezolvat. Astăzi, perspectiva se schimbase puțin: deși problemele continuau să fie de nerezolvat, nu le mai acorda importanță. Știa acum că viața nu era un lucru serios și că numai indivizii slabi și ridicoli susțineau contrariul. Această descoperire îi limpezi mintea de grijile care-l măcinaseră în tinerețe. Viața începuse dintr-un accident și putea lua sfârșit oricând: ar fi fost o prostie să întâmpini intervalul dintre aceste două momente cu mai mult decât un zâmbet.

Îi zâmbi lui Trader Ryan.

— Și în ce zici c-ar consta testul de determinare a sexului? întrebă el. Majoritatea oamenilor cam știu cărui sex aparțin, nu? Folosesc de regulă o chestie care se cheamă oglindă.

— Mă refer, de fapt, la copiii nenăscuți. Îmi trimiți 20 de lire și-ți trimit în schimb o eprubetă pentru test și o cutie cu pudră. Un pic de urină și culoarea o să-ți spună